

*Головай Н. М.,
канд. екон. наук, доцент кафедри бухгалтерського обліку і аудиту,
Гордополова Н. В.,
канд. екон. наук, доцент,
завідувач кафедри бухгалтерського обліку і аудиту,
Вінницький економічний інститут THEU*

СУЧАСНІ НАПРЯМКИ РОЗВИТКУ БУХГАЛТЕРСЬКОГО ОБЛІКУ В УКРАЇНІ

В останні роки ХХ століття у розвитку суспільства та його господарської діяльності все частіше почали з'являтися тенденції до розвитку глобалізаційних процесів як більш високого ступеня інтернаціоналізації суспільного виробництва. Розвиток соціально-економічних відносин у рамках глобалізації обумовив необхідність впровадження істотних змін в облікових системах практично всіх країн. Практика відображення сучасних міжнародних процесів в національних облікових системах створює складні, багато в чому поки що не вирішені проблеми.

Поява глобалізованих фінансових ринків у 1980-і роки призвела до того, що національні моделі системи бухгалтерського обліку країн з ринковою економікою вже не могли задовольняти сучасні вимоги світового господарства. Необхідність гармонізації облікових методик обумовила формування Міжнародної дослідницької групи бухгалтерів (1966 р.), а пізніше Комітету з міжнародних стандартів фінансової звітності (1973 р.). Розробка на міжнародному рівні концепцій, норм і правил подання облікової інформації у фінансовій звітності є важливим та далекоглядним кроком для подальшого розвитку економічного співтовариства. На основі використання МСФЗ уможливується подання даних про діяльність підприємства, що будуть зрозумілими користувачам незалежно від їх національної приналежності та територіальної віддаленості відповідного суб'єкта господарювання.

На сучасному етапі досить швидко відбувається становлення і функціонування глобальної економіки, що вимагає адекватного вимірювання фактів господарської діяльності суб'єктів бізнесу в усіх країнах світу. Сьогодні, з посиленням впливу глобалізаційних явищ концепція вітчизняної національної системи бухгалтерського обліку поступово змінюється концепцією облікової системи, яка враховує міжнародні норми та принципи.

Досліджуючи погляди провідних науковців і практиків з приводу впливу глобалізації на удосконалення та подальший розвиток вітчизняного бухгалтерського обліку, можемо дійти висновку

про існування різних точок зору з цього приводу. Зокрема, на думку одних дослідників, реформування вітчизняної системи бухгалтерського обліку та приведення її до вимог міжнародних стандартів сприяє подальшому розвитку, на думку інших — реформування вітчизняного бухгалтерського обліку на основі його стандартизації відповідно до міжнародних стандартів бухгалтерського обліку не враховує національні особливості країн та не сприяють удосконаленню їх національних систем обліку.

Нинішній курс розвитку вітчизняної системи бухгалтерського обліку неухильно спрямовується на приведення системи бухгалтерського обліку у відповідність до вимог Міжнародних стандартів фінансової звітності (МСФЗ), тобто відбувається стандартизація обліку. У травні 2000 р. було створено Раду з міжнародних стандартів бухгалтерського обліку (РМСБО) та розпочато реформацію бухгалтерського обліку та звітності в Україні. Основна мета функціонування РМСБО більшою мірою була орієнтована на практичну апробацію міжнародних стандартів і конвергенцію їх вимог до національної системи бухгалтерського обліку. Тобто, останнє десятиліття характеризується конвергенцією та широкомасштабним впровадженням міжнародних стандартів у вітчизняну практику, що, передусім, вплинуло на застосування методів оцінки й підходи до подання інформації у фінансовій звітності. Також, розпорядженням Кабінету Міністрів України від 24.10.2007 р. схвалено Стратегію застосування міжнародних стандартів фінансової звітності в Україні. У тексті зазначеного документу чітко визначено, що: «процес глобалізації світової економіки, посилення захисту прав інвесторів та забезпечення прозорості функціонування міжнародних ринків капіталу зумовив нові підходи до удосконалення методології розкриття економічної інформації про результати діяльності суб'єктів господарювання, насамперед емітентів цінних паперів міжнародних фінансових ринків».

МСФЗ не являються домінуючими над законодавчими актами, що регулюють питання формування та оприлюднення фінансової звітності в окремій країні. Водночас, відмінності облікових систем різних країн, викликані об'єктивними обставинами є стримуючим фактором до повної міжнародної стандартизації звітності.

Вимоги до формування фінансової звітності в Україні відповідають міжнародними стандартам, оскільки перелік основних показників і порядок їх оцінки і визначення співпадають з міжнародною практикою. Не дивлячись на це, форми вітчизняних фінансових звітів за назвою, структурою, переліком статей не повною мірою співпадають з МСФЗ. Так, на відміну від міжнарод-

ної практики, де визначається лише перелік обов'язкової до висвітлення інформації із зазначенням її оцінки без вказівки форми, моделі та формату представлення інформації, вітчизняні фінансові звіти подані додатком до відповідних стандартів і носять обов'язковий характер подання зазначеної моделі та форми.

Отже, глобальні зміни у світовому середовищі вимагають адекватних змін від системи бухгалтерського обліку та формують потребу в забезпеченні універсальності та якості світової мови бізнесу. Удосконалення вітчизняної системи бухгалтерського обліку на основі гармонізації створить об'єктивні умови прискорення позитивних процесів щодо розвитку бізнесу в Україні. Водночас, враховуючи позитивний вплив глобалізації на розвиток вітчизняної системи бухгалтерського обліку, потрібно також враховувати потреби національні, в іншому випадку розвиток бухгалтерського обліку в Україні буде здійснюватися у протилежному напрямі.

*Гришко Н. В.,
д-р екон.наук, професор, завідувач кафедри обліку та аудиту,
Чан Дай Лонг,
аспірант кафедри обліку та аудиту,
Донбаський державний технічний університет, м. Алчевськ*

УДОСКОНАЛЕННЯ ОБЛІКУ ВИТРАТ ВУГЛЕДОБУВНОГО ПІДПРИЄМСТВА В КОНТЕКСТІ ОБЛІКОВОЇ ПОЛІТИКИ

В інформаційному забезпеченні управління підприємством за обліковими показниками велику роль відіграє облік витрат на виробництво. Але останнім часом облік витрат на виробництво продукції піддається критичним оцінкам, пропонуються суттєві його зміни.

Специфіка виробничих процесів підприємств окремих галузей зумовлює необхідність упровадження галузевих інструкцій з бухгалтерського обліку для покращення ефективності обліку витрат на вітчизняних підприємствах.

Слід звернути увагу на особливості обліку витрат на вугільних підприємствах, які зумовлені специфічністю технологічних процесів, а саме: гірничо-капітальні роботи, гірничо-підготовчі, експлуатаційно-розвідувальні, нарізні роботи, безпосередній видобуток вугілля. Тому слід визначити класифікацію витрат і для підприємств вугільної галузі. Виникає необхідність відійти пев-